

יצחק מרדכי הכהן רובין הר נוף ירושלים תובב"א

בס"ד ערש"ק אחרי מות קדושים תש"פ

הליכות עולם לו

חז"ל דורשים עה"פ "הליכות עולם לו" אל תקרי הליכות אלא הלכות, מתהלכות העולם אנו יכולים ללמוד את הלכות, אבל לצורך כך צריך להתבונן, אברהם אבינו הכיר את בוראו, הוא הסתכל על תהלוכות גרמי השמים ואמר יש מנהיג לבירה, שאר האנשים ראו אך לא התבוננו.

המלאך הניצב בדרכו של בלעם מתרעם עליו "על מה הכית את אתונך זה שלוש רגלים", ומה מקום לשאלה זו, והרי בלעם לא ראה ולא ידע אודות המלאך שעומד בדרכו, ומבארים מפרשי התורה, שדוקא בגלל שהאתון מעולם לא התנהגה בצורה כזו, היה עליו להבין שיש כאן רמז מן השמים לעצור אותו מדרכו".

מדברי החת"ס למדנו שאף שבדעת בני אדם בצורתה היא קללה, מכל מקום בתוכה פנימה מוסתרת ברכה, וכל מטרתה של הבצורת היא לגרום לניקוי הרע מהעולם ולהוסיף בו הבל טהור שבא מתפילה ומזעקה. זהו לימוד עמוק ופנימי, כמדומה שבתקופתנו כעת, לא צריך להיות עמקן גדול להבין ששינוי כזה גדול בסדרי בראשית בא לומר לנו בפה מלא "תתבוננו".

מיעוט הרע בעולם

אף שאין אנו יודעים חשבונות שמים, אולי אפשר להרחיב את הדברים בדרכו של החת"ס גם לכל שאר מיני מגיפה, אם מתבוננים קימעה בקורות אותנו בתקופת ה"קורונה", כאשר נשתנו סדרי עולם כמעט בכל תחומי החיים, בתי מדרש ובתי כנסת סגורים על

מהו אפוד וליבי אומר לי שהוא כדמות סינר שלובשות השרות הרוכבות על הסוסים, וגם בזה אמרו רש"י שלא הרים את עיניו חוץ לד' אמות, נתקל במראה של שרה הרוכבת על סוס, והתבונן אמאי זימנו לו את המראה הזה, ואמר בליבו שהוא כדי שמשם ילמד מהו אפוד.

התבוננות בהנהגות הבורא בבריאה

החתם סופר בדרשותיו [ח"ב עמ' שע"ו], כותב ביאור נפלא בעניין הבצורת הבאה לעולם, שהסיבה לכך היא, דיש מחזור מים בטבע, שהמים בימים ובאגמים ובנהרות מתאדים והופכים לעננים ומהם יורד הגשם לעולם. וכיון שאדם בשעת דיבורו גם כן מוציא הבל [ואפשר לראות את זה בימות החורף כאשר מדבר ליד חלון, שכולו מתמלא אדים], הבל זה שיוצר אדים גם כן עולה למעלה והופך להיות חלק מהעננים ומהגשם שעתיד לירד.

ובשעה שבני אדם מדברים דיבורים רעים, לשון הרע ורכילות ודברים בטלים, ולא מרבים בדברי תורה, אז ההבל שעולה למעלה מתוך הדיבורים האלה הוא הבל עם כוח טומאה גדול, ונמצא שהעננים מלאים במים שיש בתוכו הבל שמקורו מדיבורים אסורים, והגשם שיוורד מאותם עננים מעורב בו כח של רע, גשם זה שיוורד עם תערובת של כוחות רעים בתוכו, אמור למלאות את בארות המים ולהשקות את השדות, ונמצא שבני אדם ישתו ממי הגשמים האלו, והירקות והפירות שיושקו ממים אלו יתמלאו בכוחות רעים מאוד, ובני אדם שיאכלו את המאכלים האלו יהיו מקולקלים בטבעם, ואז שוב מה שיצא מפייהם יהיה מעורב ברע וחוזר חלילה.

הקב"ה ברחמיו על בריותיו לא רוצה שיתרבה כח הרע בעולם, וגוזר בצורת ואז בני אדם חוזרים בתשובה ובוכים ומתענים ומתפללים, וכאשר רואה הקב"ה שהמאזן של הדיבורים הטובים והרעים מתאזן, הוא ממטיר מחדש גשם מן השמים, עיי"ש בדבריו המאירים.

" וכן על זה הדרך אנו מוצאים בחז"ל "הרואה סוטה בקלקולה יזיר את עצמו מן היין", ופירשו בזה שהיות ונזדמן לאדם לראות סוטה בקלקולה, הרי זה בא ללמד שלא בחינם ראה את המראה אלא שעליו להתרחק מן היין המביא לעבירה. וכעין זה במה שכתב רש"י פרשת תצוה שאינו יודע

מנעול ובריה שוממים מכל יושב, הבל פיהם של תשב"ר כנוס בתוך הבתים וכו' וכו'.

בתוך כל זה, אנו מוצאים טובות שקורים הן לכלל והן לפרט, מלבד הא דבני אדם מבודדים ופיהם מכוסה כך שכמות הדיבורים הבטלים והאסורים ירדה פלאים, גם מחשבות האדם הפכו למרוממות ונעלות יותר, כשהאדם נמצא מחוץ למעגל החיים השוטף יש לו בהכרח זמן לעשות חשבון עם עצמו. אנו מוצאים אצל הרחוקים [וכן אצל אומות העולם] שיושבים מרותקים בבתייהם אין יוצא ואין בא, ומבלי ספק שמציאות נדירה זו גורמת למיעוט הרע בעולם.

זמני בדידות

איתא במשנה מסכת אבות פרק ג' רבי חנינא בן חכניאי אומר הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי והמפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו.

ופירש רבנו יונה אמאי מתחייב הוא בנפשו, וכתב וז"ל מפני שהם שעות רצויות אין לו לחשב בהן כי אם דברים רצויים לפני המקום ברוך הוא אלו הן דברי תורה, שאותן שעות כמה הם חשובות וראויות למחשבת התורה כי אין לו מלאכת לעשות ואינו שומע קולות בני אדם, ואם יפנה לבו לבטלה מתחייב בנפשו שמפסיד זמן כי תוכל להיות לו מחשבה ברורה ונכונה ומסירה אותו מהרהור דברי תורה. זמני הבדידות נועדו לתת לאדם הזדמנות להכיר את עצמו, להיות מודע למצבו בעולם, ולנסות לחשב מחשבות איך להתקדם בכל הדרך העולה בית אל.

הגר"ש וולבה זצ"ל כותב בספרו עלי שור [עמ' קע"ח], הרבה בני אדם בורחים משעת בדידות כבורח מן האש, בשעה כזו הם נעמדים פנים אל פנים מול אדם זר אשר אין להם כל ענין להכירו, והם ממהרים לצאת ממחיצתו, כי בשעה שקטה זו נעמדים מול עצמם, ולעצמם הם רחוקים וזרים מאוד.

שעות כאלו שהבדידות באה מאליה אל האדם, הן מבחן עבורו עד כמה הוא חי ברוחניות, כשבאה לו שעה שקטה, והוא ממלא אותה מחשבה והתבוננות, סימן שהוא בעל שכל עיוני.

בר דעת מחפש שעת בדידות כי בה הוא מרגיש שהוא מתקרב אל עצמו ולעולמו, לא רק שעה כזו הבאה לו במקרה הוא מקבל כמתנה, אלא אף הוא קובע לו שעה כזו מידי פעם בפעם, עכ"ד.

הקב"ה זימן לנו זמן ארוך להתבודדות, בר דעת יכול להתעלות בשעות אלו, כיון שבדידות זו נותנת הזדמנות שלא היתה קיימת לבני הדור האחרון, הן מבוגרים והן צעירים צריכים את הזמן הזה להיות מתייחדים עם עצמם עם העולם הפנימי שלהם.

וכשאנו שואלים את עצמנו מתי הכל יגמר, הוי אומר מתי יחליט הקב"ה שהצורך לכל הקורות אותנו יגמר, אין אתנו יודע עד מה ועד מתי, אבל כל זמן שהמצב עדיין קיים אפשר לנצל את המעלה והחסד של הבדידות, אפשר להתבונן ולהתרום, להתבונן ולהבין שהקב"ה רוצה אותנו אחרת, רוצה אותנו אחרת כיחידים, ורוצה אותנו אחרת כציבור.

איש לביתו

מטבע הבריאה שהאדם גדל במשפחה, יש לו אב ואם, אחים ואחיות, והוא מושפע בשנות צעירותו מרוחות הבית שבתוכו שתלו הקב"ה, סגנון החיים בשנים האחרונות היה בו כדי לדחוק את השפעת הבית, שהרי מרוב טובה ועיסוקים ושמחות וכו' האדם היה במרוצה מתמדת בלי לתת את מנת חלקו וחובתו המספקת לאנשי ביתו. והנה ברגע אחד הכניס הקב"ה את כולם לתוך "תיבה" אחת, ובתוך אותה תיבה צריכים כולם ללמוד להיות ביחד, ללמוד וללמוד לשמור ולעשות, ובעיקר להיות כל כך הרבה זמן ביחד. אז גם בא לידי ביטוי הכח הפנימי של הבית ושל בעל הבית.

כולנו תפילה, כמו בכל עת צרה, אין אנו יודעים חשבונות שמים, עינינו נשואות לשמים, עד יסיר ה' חרון אפו וכיפר אדמתו עמו, וישלח רפואה שלימה במהרה לכל חולי עמו ישראל.